

2022

Príspevok do kroniky obce Zemianske Kostolány



Zapísala:

Mgr. Mariana Plachá

Obsah

Úvod.....	4
1 Politické pomery.....	5
1.1 Oslavy	5
1.1.1 Dni obce	5
1.1.2 50. výročie partnerstva so Žulovou	6
1.1.3 Návšteva	7
2 Verejno – spoločenský život	7
2.1 Voľby do samosprávy	7
2.2 Voľby do Trenčianskeho samosprávneho kraja	9
2.3 Činnosť novozvoleného obecného zastupiteľstva (OZ)	9
2.3.1 Všeobecne záväzné nariadenia (VZN)	10
2.3.2 Rozpočet obce	11
2.3.3 Malé vianočné trhy	12
2.3.4 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)	12
2.3.5 Pamiatka zosnulých	12
2.4 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)	13
2.5 Politické strany	13
2.6 Spoločenské organizácie a spolky	13
3 Hospodárske pomery	15
3.1 Priemysel	15
3.2 Obchod a služby	16
3.3 Vojenský útvar	16
3.4 Poľnohospodárstvo	16
4 Doprava.....	17
4.1 Verejná doprava	17
4.2 Nákladná doprava	17
4.3 Cestná sieť	18
4.4 Informačné prostriedky	18
5 Výstavba obce.....	18
6 Sociálne pomery	19
6.1 Zdravotníctvo	19
6.2 Obyvateľstvo	20
7 Kultúra.....	20
7.1.1 Stavanie mája	20
7.1.2 Folklorná prehliadka	20
7.1.3 Deň matiek	21
7.1.4 Noc múzeí a galérií	21
7.1.5 Medzinárodný deň detí	21
7.1.6 Letný piknik v parku	21
7.1.7 Krištáľová váza	22
7.1.8 Krížovkárska súťaž	22
7.2 Miestna knižnica	22
8 Cirkevný život	23
8.1 Rímsko-katolícka farnosť	23
9 Školstvo	23
9.1 Materská škola	23
9.2 Základná škola	24
10 Šport.....	25
10.1 Futbal	25

10.1.1	Pohárová súťaž Slovnaft Cup	25
10.2	Tenisový klub Rešpekt	26
10.3	Individuálni športovci	26
10.3.1	Ing.Štefan Karak.....	26
10.3.2	Andrea Klimantová	27
11	Mimoriadne udalosti.....	27
11.1.1	Pandémia ochorenia na COVID – 19	27
11.1.2	Trest za nelegálnu výrobu cigariet	28
11.1.3	Vlámanie do novinového stánku	28
11.1.4	Lúpež chodkyne	28
11.1.5	Autohavária	28
11.1.6	Záplavy.....	28
12	Počasie.....	29
13	Záver	30

Úvod

Každý rok s ľútosťou, niektorí možno aj s nádejou konštatujeme, že časy sa menia akosi rýchlejšie a možno aj nečakaným tempom a smerom. Pretože žijeme v globalizovanom svete, sme denne zahlcovaní prílevom nových informácií o udalostiach z najvzdialenejších kútov zemegule, o domácich ani nehovoriac. Žijeme síce pohodlnejšie, mnohí bez materiálnych či finančných starostí, ale za cenu straty súkromia, istoty zo zajtrajšieho dňa, strachu o svojich blízkych a priateľov. Viac nás pohlcujú obavy z budúcnosti, pretože sme sa prestali obzerať dozadu, do minulosti. Nemáme čas spomínať na všetko pekné, čo sme zažili so svojimi rodinami, kolegami v práci, spolužiakmi. Nová doba oplývajúca novými zážitkami potláča spomienky na detstvo, prvé zamestnania, založenie rodiny a nového domova. Všetci sa ženú za úspechom, slávou, aby sme niečo znamenali, aby sme uchopili každú príležitosť, ktorá ide okolo nás, v honbe za lepším osobným prospechom mnohí nehládajú ani na dôsledky svojho konania.

Nedajme si vziať ten každodenný pohľad na svet, na seba a svoje okolie, prežívajme radosť z každého dňa. Nedajme sa zaslepiť úspechom, nezávidíme ho ani iným. Keď už sme si odvykli žiť skromne, tešme sa aspoň z každodennej reality, zvolníme tempo a užívajme si život, aby sme na konci dňa mohli konštatovať, že sme ho nepremárnili v malichernostiach, ale urobili aspoň kúsok - ak nie kus – záslužnej a vydarenej práce.

Že máme mnoho takýchto jednotlivcov medzi nami – mladých, v najlepšom produktívnom veku, ale aj seniorov, ktorí ešte dokážu priložiť ruku k dielu, o tom sa každý rok presvedčame pri bilancovaní predchádzajúceho roka. V súčasnom prípade hodnotíme rok 2022, ktorý je úspešne za nami. Upúta nás niekoľko udalostí, ktoré v politickom, hospodárskom, či spoločenskom živote vynikajú svojím prínosom pre všetkých.

Prešli štyri roky, ktoré vymedzovali funkčné obdobie súčasného kolektívu obecného zastupiteľstva aj starostky obce, preto sme sa na jeseň tohto roka znova zúčastnili komunálnych volieb, tentoraz však boli spojené s voľbami do VÚC Trenčianskeho kraja. Túto formu dvojítých volieb sme si vyskúšali po prvýkrát vzhľadom na to, že volieb do VÚC sa doteraz zúčastňoval veľmi malý počet voličov oproti voľbám do miestnej samosprávy.

Pomaly sa do starých koľají vracajú aj udalosti spoločenské – kultúrne akcie v dome kultúry, v kaštieli v strede obce s priláhlým parkom, či športové na miestnom futbalovom ihrisku alebo na tenisových kurtoch. Nevrátili sa ešte všetky akcie, ktoré si vyžadujú dôkladnú prípravu a dlhý čas realizácie, všetko sa rozbieha opatrne, s určitým podvedomým očakávaním. Väčšina spoločnosti však považuje uplynulé dvojročné obdobie za stratený čas, ktorý zanechal v našom povedomí nečakané škody, zmenu myslenia a všeobecnej nálady medzi ľuďmi.

1 Politické pomery

1.1 Oslavy

Každý rok si pripomíname určité výročia, ktoré sú spomienkou na vzdialenejšie udalosti zasluhujúce si našu pozornosť aj po desiatkach rokov. Takto sa stretávame vždy určité skupiny ľudí pri Pomníku SNP v strede obce, aby sme si pripomenuli dva dátumy symbolizujúce obdobie 2. svetovej vojny – začiatok Slovenského národného povstania a ukončenie vojny v našom regióne.

Dňa 4. apríla 2022 uplynulo už 77 rokov od ukončenia vojnových udalostí v našej obci aj v celej Slovenskej republike. Spomienky na víťazstvo v tejto doteraz najničivejšej vojne sme si pripomenuli ako každý rok pred Pomníkom SNP, kde sa v slávnostnej atmosfére stretli predstavitelia obce - poslanci aj členovia ZO SZPB a obyvatelia obce. Slávnostný príhovor predniesla zástupkyňa starostky obce PaedDr. Ivana Plachá, báseň zarecitovala Ľubica Gerháťová, muži zo speváckej skupiny Borinka pri ZO Jednoty dôchodcov oživilí atmosféru spevom. Organizáciu oslavy zabezpečovala vedúca DK SNP Viera Hulínyiová, Po ukončení aktu položenia vencov k Pomníku SNP zanesli vence a kvety aj na hroby obetí vojny na miestnom cintoríne.

Podobný priebeh mala aj oslava 78. výročia vyhlásenia SNP, ktorá sa konala tiež pred Pomníkom SNP dňa 29. augusta 2022. Slávnostné príhovory predniesli starostka obce Ing. Jana Školíková a predsedkyňa ZO SZPB Anna Komaneková, s básňami sa prihovorila Ľubica Gerháťová a piesne zaspievali členky speváckej skupiny ZPOZ s hudobníkom Mgr. Liborom Plevkom. Členovia ZO SZPB a poslanci OZ so starostkou Ing. Školíkovou položili vence nielen k Pomníku SNP, ale odniesli ich aj na cintorín k hrobom padlých a k pamätnej tabuli kpt. Weinholdovi .

1.1.1 Dni obce

Aj v tomto roku sa Dni obce konali v dvoch etapách : dňa 24. júna 2022 - v piatok v podvečerných hodinách - sa konala v rímsko-katolíckom kostole slávnostná svätá omša za našu obec za prítomnosti jej predstaviteľov na čele so starostkou Ing. Janou Školíkovou , kňaza rímsko-katolíckej cirkvi Mgr. Mariána Holbaya, farára evanjelickej cirkvi a.v. Mgr. Emila Hankovského, poslancov OZ a občanov. Svoje modlitby veriaci venovali za našu obec a jej občanov. Po bohoslužbe pozval hostiteľ – kňaz rímskokatolíckej farnosti – všetkých prítomných na malé občerstvenie, ktoré podávali vonku, v prírodnom prostredí, spoločne predstavitelia oboch cirkví aj obce. V družnom rozhovore sa prítomní v príjemnej atmosfére zdržali ešte hodnú chvíľu po skončení omše.

Do rámca osláv Dní obce spadá aj športovo – zábavná akcia , medziuličný turnaj vo futbale pod názvom Memoriál Jána Ziat'ku. Organizuje ho TJ Slovan Zemianske Kostol'any spolu s obcou a zídu sa na ňom športoví nadšenci a ich priaznivci či rodiny nielen v našej obci žijúci, ale z našej obce aj pochádzajúci, ktorí majú v súčasnosti iné bydlisko. Športové zápolenie prebieha v priateľskej atmosfére, ktorej završením je tradičné ochutnávanie guláša, čo nachystajú prihlásené súťažné družstvá.

Tohtoročný futbalový turnaj sa konal na futbalovom ihrisku 1. septembra 2022 a keďže bol Deň ústavy SR, a teda pracovné voľno, mnohí občania ho využili práve na návštevu tohto podujatia. Populárneho turnaja vo futbale, ktorý otvorila starostka obce Ing. Jana Školíková, sa zúčastnili už tradičné zostavy z ulíc Domovina, Kórea+Pod horou, Horná a Dolná kolónia a Dedina. Po odohratí všetkých zápasov medzi týmito družstvami sa do výsledkovej listiny zapísali tohtoročné výsledky:

1. miesto obsadilo mužstvo Dedina
2. miesto Horná a Dolná kolónia
3. miesto Domovina
4. miesto Kórea+Pod horou.

Ceny si víťazi aj ostatní účastníci prevzali z rúk starostky obce, vyhodnotení boli aj jednotlivci – titul najlepšieho strelca obdržali Adam Divéky, Patrik Mišeje a Matej Cmarko. Drobné pozornosti dostali najstarší a najmladší účastník turnaja Vladimír Matejov, rok narodenia 1962 a Patrik Bahurinský, rok narodenia 2009. Spestrením zábavného odopoludnia na ihrisku TJ Slovan bola tombola, do ktorej sa zapojilo mnoho divákov a potešili aj väčšie či menšie ceny, ktoré získali vylosovaní účastníci.

Po vyhodnotení turnaja sa diváci a hráči ešte nerozišli, ale na ihrisku pokračovala diskotéka do nočných hodín.

Súčasťou zábavného odopoludnia bola tradičná súťaž vo varení a ochutnávke guláša, na ktorej sa zúčastnilo 5 súťažných družstiev. Už od rána sa okolo pripravených kotlíkov zväťali súťažiaci – muži aj ženy, aby pripravili pre záujemcov čo najchutnejší guláš. Porota napokon vyhlásila za najlepšie guláš od rodiny Ďurtovcov, na 2. mieste sa umiestnili Poslanci, 3. bolo družstvo Amatér, s.r.o. a bez ocenenia, ale nie bez odmeny zostali družstvá KDH a Hasiči. Najlepšou odmenou pre všetkých však bol záujem o porcie gulášov, ktoré milovníci tohto jedla priam rozchytali a podporili nielen svojich favoritov, ale vychutnali si dobré jedlo a po ňom aj dobrú zábavu.

1.1.2 50. výročie partnerstva so Žulovou

Popri každodenných starostiach v práci, vo verejnosti, doma, si mnohí ani neuvedomíme, ako rýchlo plyní čas. Zrazu zbadáme, že sa priblížil významný medzník v živote jednotlivca aj v kolektíve či v spoločnosti. Tak, ako si pripomíname niektoré významné udalosti v spoločnosti, nezabúdame ani na jubileá menších skupín – obcí, výrobných podnikov, škôl, kultúrnych domov, kostolov.

V tomto roku pripadlo 50-ročné jubileum na, takpovediac nehmotnú udalosť – podpísanie zmluvy o partnerskej spolupráci obce Zemianske Kostolany s mestom Žulová na severnej Morave v okrese Šumperk. Zmluvu medzi predstaviteľmi oboch subjektov podpísali dňa 12. septembra 1972 predseda MNV Zemianske Kostolany Vladimír Nechala a predsedníčka MNV Žulová Marie Záplatová. Na tieto udalosti možno spomínajú najstarší svedkovia, ale medzitým boli už spomienky na ne prekryté novšími zážitkami, na ktoré si zaspomínali aj účastníci stretnutia našich predstaviteľov obce a zástupcov mesta Žulová dňa 30. septembra 2022 v našej obci. Delegáciu partnerskej obce tvorilo 14 hostí – vedenia mesta, zástupcov škôl a organizácií zo Žulovej, ktorých po krátkej prehliadke obce a jej pamätných

budov privítala v obradnej miestnosti ZPOZ starostka Ing. Jana Školíková. Súčasťou slávnostného obradu na privítanie vzácných hostí bolo aj podpísanie novej zmluvy o spolupráci medzi Žulovou a našou obcou, pod ktorú pripojili svoje podpisy starostka Zemianskych Kostolian Ing. Jana Školíková a starosta Žulovej Radek Trst'án.

Potom už vo večerných hodinách prebiehalo neformálne, ale o to srdečnejšie posedenie pri priateľskom rozhovore, spomínaní, osobnom spoznávaní, plánoch do budúcnosti. Spestrením večera bolo aj krátke spevácke vystúpenie členov FS Domovina, ktorí sa prezentovali slovenskými ľudovými piesňami.

1.1.3 Návšteva

Dňa 12. júla 2022 navštívila našu obec prezidentka SR Zuzana Čaputová so svojim sprievodom. Dôvodom na jej návštevu je situácia súvisiaca s ukončením prevádzky v Elektrárni Nováky a následným riešením perspektívy zamestnania bývalých baníkov a energetikov. Stretla sa aj so zástupcami samosprávy, v sprievode generálneho riaditeľa Slovenských elektrární Branislava Strýčka si prezreli už zrekonštruovanú bývalú hrádzu na uskladnenie popolčeka z ENO a oboznámila sa so zámerom premeny tejto lokality na solárny park.

Stretnutia sa zúčastnila starostka obce Ing. Jana Školíková spolu so starostami dotknutých obcí a miest zasiahnutých útlmom baníctva a výroby elektrickej energie z nováckeho uhlia do konca roku 2023.

2 Verejno – spoločenský život

2.1 Voľby do samosprávy

Najvýznamnejšou politickou udalosťou roka 2022 boli bezosporu voľby do orgánov samosprávy, ktoré predseda Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) Boris Kollár vyhlásil na jeden deň – 29. október 2022. V tento deň voliči odovzdávali svoje hlasy nielen pre kandidátov uchádzajúcich sa o zvolenie do miestnej samosprávy, ale z dôvodu zvýšenia účasti vo voľbách do vyšších územných celkov, ktorá je už tradične veľmi nízka, sa volilo aj zastupiteľstvo a predseda Vyššieho územného celku (VÚC) Trenčianskeho kraja. Takýto kumulovaný systém volieb sa použil v novodobých pomeroch po prvýkrát a nedá sa povedať, že priniesol nejaké výrazné zmätky, ale niektorí voliči nemali celkom jasno v tom, ako sa má voliť, takže vo volebných miestnostiach im členovia komisie osobne vysvetľovali sporné otázky. V predvolebnom čase obec častým vyhlasovaním v miestnom rozhlase informovala občanov nielen o čase a mieste konania volieb, ale podávala aj inštrukciú o spôsobe voľby do miestnej samosprávy aj do VÚC.

V predvolebnej kampani, ktorá vrcholila 26. októbra, sa kandidáti predstavovali rôznymi formami: najčastejšia a všeobecne využívaná je forma prezentácie na verejných oznamovacích tabuliach v obci na to určených. Tabule boli nainštalované pred budovou obecného úradu, s dobrým dosahom z chodníka pre chodcov, kde si svoje materiály mohli vyložiť všetci kandidáti – členovia politických strán a hnutí, aj nezávislí. Využívali ich aj kandidáti do VÚC Trenčianskeho kraja (TSK). Niektorí okrem toho využili aj poštové

schránky pri vchodoch do domov a bytov a vhadzovali do nich informačné materiály, na ktorých sa adresáti mohli oboznámiť nielen s programom kandidáta, ale aj s jeho osobnostným profilom – od fotografie, cez pracovné záležitosti, osobné až rodinné pomery, záľuby, schopnosti. Takéto predstavenie svojej osoby bolo účinné hlavne u osôb, ktoré sa doteraz vo verejnom živote obce neangažovali v žiadnej oblasti, preto ich poznalo málo obyvateľov. Niektorí kandidáti sa predstavili aj osobne na stretnutí s občanmi, kde sa mohli porozprávať, prípadne odpovedať na položené otázky.

Verejné predvolebné zhromaždenia sa konali tri: dňa 5. októbra 2022 (v stredu) sa predstavili kandidáti za stranu KDH – Ing. Peter Mišeje, kandidát na starostu obce a kandidáti na poslancov Vladimír Matejov, Mgr. Peter Čertík, Ľudovít Hurtiš, Slávka Kopálová, Ing. Marek Rolinec, MUDr. Jozef Tunega. Dňa 23. októbra 2022 (nedeľa) pozval svojich priaznivcov na miestnu tržnicu kandidát na starostu obce Ing. Peter Mišeje na neformálne rozhovory pri podávanom občerstvení a vystúpení hudobnej kapely.

Na deň 26. októbra 2022 (streda) zorganizovala stretnutie s voličmi kandidátka na starostu obce Ing. Jana Školíková spolu s kandidátmi na funkciu poslancov OZ na kandidátke strany SPOLU PaedDr. Ivanou Plachou, Danielou Šestákovou, Mgr. Miroslavou Šurinovou, na kandidátke strany HLAS – sociálna demokracia Ing. Bronislavom Bajgarom, Valentom Oršulom a nezávislými kandidátmi Bohdanou Pilchovou a Milanom Adámikom. Doterajšia starostka obce Ing. Jana Školíková zdokumentovala uplynulé 4-ročné obdobie vo svojej práci pre obec a postupne sa predstavili všetci kandidáti, spoločne so starostkou obce predložili svoje zábery v prípade zvolenia a odpovedali aj na položené otázky prítomných. Po skončení oficiálnej časti stretnutia nasledovali neformálne rozhovory medzi kandidátmi do komunálnych volieb a zúčastnenými občanmi pri malom občerstvení.

Ďalší kandidáti na poslancov OZ sa prezentovali ako nezávislí bez osobného predstavovania – Bc. Barbora Mojžišová, Ing. Žaneta Spišáková, Vanda Vačková, Ing. Miloš Kočan. Niektorí využili na svoje predstavenie a prezentáciu zámerov a práce vo funkcii poslanca OZ cestu sociálnych sietí.

Dňa 29. októbra 2022 o 7. hodine ráno sa otvorila volebná miestnosť v dome kultúry, ktorú mohli voliči navštíviť do 20. hodiny večer. Možnosť voliť aj do prenosnej volebnej urny bola určená pre občanov starých a imobilných, či ľudí v karanténe alebo na lôžku, ktorí svoj záujem o tento spôsob voľby nahlásili vopred na obecnom úrade. Okrsková volebná komisia pracovala v zložení: predseda Paulína Kmeťová, Bc. Ľudmila Hartmanová, Eliška Michalíková, Lukáš Matejov, Ing. Lucia Šurinová, Ing. Martina Tonhauzerová, Lenka Adámiková, Barbora Milová, Mgr. Stanislava Lachká, Viera Hulínyiová, zapisovateľka Ing. Vladimíra Trúchla.

Výsledky volieb v našej obci boli vyhlásené na druhý deň v miestnom rozhlase. Údaje zo zápisnice o priebehu a výsledku volieb:

- počet voličov zapísaných v zozname voličov - 1445
- počet voličov, ktorí sa zúčastnili hlasovania - 828, čo je 57,3 %
- počet voličov, ktorí odovzdali obálku - 827
- počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do OZ - 795

- počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce - 806
- počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na poslancov OZ:

1. Marek Rolinec Ing., PhD.	397 hlasov
2. Ivana Plachá, PaedDr., PhD.	390 hlasov
3. Vanda Vačková, Mgr.	354 hlasov
4. Ľudovít Hurtiš	345 hlasov
5. Milan Adámik	333 hlasov
6. Daniela Šestáková	333 hlasov
7. Bronislav Bajgar, Ing.	314 hlasov
8. Barbora Mojžišová, Bc.	278 hlasov
9. Slávka Kopálová	266 hlasov.

Náhradníci:

10. Miloš Kočan Ing.	264 hlasov
11. Miroslava Šurinová, Mgr.	260 hlasov
12. Vladimír Matejov	230 hlasov
13. Peter Čertík, Mgr.	218 hlasov
14. Ondrej Tunega, MUDr.	209 hlasov
15. Žaneta Spišáková, Ing.	195 hlasov
16. Valent Oršula	172 hlasov
17. Bohdana Pilchová	157 hlasov.

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na starostu obce:

1. Jana Školíková, Ing.	480 hlasov
2. Peter Mišeje, Ing.	326 hlasov

2.2 Voľby do Trenčianskeho samosprávneho kraja

Pre voľby do TSK pracovala tá istá volebná komisia ako pre voľby do miestnej samosprávy. Na hlasovacom lístku sa nachádzalo 60 mien kandidátov z okresu Prievidza, z ktorých voliči zakrúžkovali najviac 10. Druhý hlasovací lístok pre voľby predsedu TSK obsahoval 6 mien kandidátov, voliči zakrúžkovali jedno meno.

V našej obci sa volilo nasledovne:

počet voličov zapísaných do zoznamu voličov - 1445

počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní - 700, čo je 48,44 %

počet voličov, ktorí odovzdali obálku - 697

počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva TSK - 623

počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu TSK - 642.

2.3 Činnosť novozvoleného obecného zastupiteľstva (OZ)

V nedeľu 30. 10. 2022 vyhlásili v miestnom rozhlase výsledky hlasovania spolu s počtom získaných hlasov. Starostkou obce sa aj v ďalšom volebnom období stala Ing. Jana Školíková, poslancami OZ Ing. Marek Rolinec, PhD., PaedDr. Ivana Plachá, PhD., Mgr. Vanda Vačková, Ľudovít Hurtiš, Daniela Šestáková, Milan Adámik, Ing. Bronislav Bajgar,

Bc. Barbora Mojžišová, Slávka Kopálová. Ďalší kandidáti sú vedení ako náhradníci v poradí podľa počtu získaných hlasov.

Ustanovujúce zasadnutie nového zastupiteľstva obce zvolala starostka Ing. Jana Školíková na pondelok 28. novembra 2022 do spoločenskej sály DK SNP. Okrem novozvolených poslancov OZ sa ho spolu s ostatnými prítomnými občanmi zúčastnili aj bývalí poslanci OZ, ktorí pracovali v zastupiteľskom zbore vo volebnom období rokov 2018 – 2022. Na úvod slávnostného zasadnutia zaznela hymna a následne členka volebnej komisie Barbora Milová oboznámila prítomných s výsledkami komunálnych volieb v našej obci. Novozvolená starostka obce sa po zložení a podpísaní sľubu ujala svojej funkcie a po nej zložili sľub a prevzali si osvedčenia aj ďalší zvolení poslanci OZ. Po tejto slávnostnej časti nasledovali už pracovné úlohy – voľba predsedov komisií pri OZ a sobášiacich, ako aj ďalších členov komisií, ktorí boli ustanovení z radov poslancov aj občanov. Za zástupkyňu starostky bola zvolená PaedDr. Ivana Plachá.

Komisie boli zriadené nasledovne:

- finančná a hospodárenia s majetkom obce – predseda Daniela Šestáková, členovia Ing. Bronislav Bajgar, Ing. Janka Súkeníková
- stavebná a územného rozvoja obce – predseda Milan Adámik, členovia Ľudovít Hurtiš, Ing. Bohumír Matejovič, Ing. Miloš Kočan, Viera Hulínyiová
- životného prostredia, bezpečnosti, dopravy a verejného poriadku – predseda Ing. Marek Rolinec, PhD., členovia Mgr. Peter Hurtiš, Ing. Martin Mokoš, Ing. Ľuboš Hruška, Ing. Vladimíra Trúchla
- kultúry, vzdelávania a športu – predseda PaedDr. Ivana Plachá, PhD., členovia Mgr. Vanda Tesarovičová, Mgr. Miroslava Slúková, Ľudmila Oršulová, Marián Rybár, Andrea Kopálová
- sociálnych vecí, zdravotníctva a bytovej politiky – predseda Bc. Barbora Mojžišová, členovia Slávka Kopálová, Mgr. Iveta Lehotkai Melišková, Oľga Zbitáková, Ing. Martina Tonhauzerová
- pre konflikt záujmov – predseda Ing. Bronislav Bajgar, členovia Daniela Šestáková, Slávka Kopálová, Mgr. Vanda Tesarovičová.

Za sobášiacich boli schválení okrem starostky Ing. Jany Školíkovej poslanci PaedDr. Ivana Plachá a Ing. Bronislav Bajgar.

Poverenie na zvolávanie rokovaní OZ má okrem starostky obce a jej zástupkyne Ivany Plachej aj poslanec Bronislav Bajgar.

Ďalšie rokovanie OZ sa konalo už v pracovnom režime a zaoberalo sa problémami, ktoré sa týkali vlastne už kalendárneho roku 2023 – schvaľovanie daní a poplatkov, a hlavne rozpočtu obce na nadchádzajúci rok.

2.3.1 Všeobecne záväzné nariadenia (VZN)

OZ Zemianske Kostolany na svojich zasadnutiach schválilo v roku 2022 Všeobecne záväzné nariadenia obce Zemianske Kostolany:

- VZN č. 1/2022 o výške finančných príspevkov na čiastočnú úhradu nákladov na výchovu a vzdelávanie a nákladov spojených so stravovaním v škole a školských zariadeniach zriadených obcou Zemianske Kostoľany
- VZN č. 2/2022 o zdravom životnom prostredí, udržiavaní poriadku a čistoty v obci
- VZN č. 3/2022, ktorým sa dopĺňa VZN obce č. 1/2015 o postupe a podmienkach pri poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, jednorazovej dávky sociálnej pomoci, iných jednorazových sociálnych dávkach a poskytovaní spoločného stravovania občanom s trvalým pobytom na území obce Zemianske Kostoľany
- VZN č. 4/2022, ktorým sa mení VZN obce č. 2/2014 o poskytovaní domácej opatrovateľskej služby a o úhradách za domácu opatrovateľskú službu
- VZN č. 5/2022 o výške finančných príspevkov na čiastočnú úhradu nákladov na výchovu a vzdelávanie a nákladov spojených so stravovaním v škole a školských zariadeniach zriadených obcou Zemianske Kostoľany
- VZN č. 6/2022 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady za rok 2023
- VZN č. 7/2022 o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia
- VZN č. 8/2022 o financovaní originálnych kompetencií obce na úseku školstva.

2.3.2 Rozpočet obce

Rozpočet obce na rok 2022 sa pripravoval aj schválil ešte na konci roku 2021. Obsahuje príjmovú aj výdavkovú časť. V príjmovej časti dominujú bežné príjmy – výnos dane z príjmu fyzických osôb, príjmy z vlastníctva majetku, tuzemské bežné transfery na prenesený výkon štátnej správy a dotácie. Bežné príjmy spolu tak dosiahli čiastku nad 2 milióny 261-tisíc eur, z toho príjmy z podnikateľskej činnosti obce 20-tisíc eur, nižšie sumy tvorili rôzne poplatky. Príjmy rozpočtových organizácií zriadených obcou – správa pamiatok a základná škola prispeli čiastkou 37-tisíc eur.

Kapitálové príjmy z predaja stavby, urnových schránok a dotácie na vybudovanie detského ihriska dosiahli sumu 98-tisíc eur. Zapojením minuloročných nevyčerpaných príjmov do rozpočtu obce posilnili príjmové finančné operácie rozpočet o čiastku 335-tisíc eur, kde podstatnú časť tvoria prostriedky z rezervného fondu obce.

Príjmy za rok 2022 získala obec do svojho rozpočtu vo výške 2 milióny 732-tisíc eur.

Na druhej strane rozpočtu sa môžeme oboznámiť s výdavkami na chod obce za rok 2022. Bežné výdavky tvoria čiastku nad 1 milión 557-tisíc eur. Boli použité na mzdy a povinné odvody do poisťovní, energie, na zabezpečenie verejných služieb, z toho na bývanie a občiansku vybavenosť sa minulo vyše 150-tisíc eur, 280-tisíc na predškolskú výchovu. Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva spotrebovalo na svoju prevádzku skoro 220-tisíc eur, obec na podnikateľskú činnosť 19-tisíc eur. Súčasťou bežných výdavkov sú aj dotácie poskytnuté športovým a spoločenským organizáciám pôsobiacim v obci vo výške 32-tisíc eur. Ostatné výdavky nedosahovali ročnú spotrebu nad 100-tisíc eur – kultúra, náboženstvo, ochrana životného prostredia. Výdavky rozpočtových organizácií dosiahli čiastku 649-tisíc eur.

Kapitálové výdavky v roku 2022 predstavovali vyše 328-tisíc eur. Zamerali sa hlavne na nákup pozemku a stavby, stavebnú činnosť a obstaranie projektovej dokumentácie k stavbám. K sumáru ešte treba pripočítať 71-tisíc eur pravidelné splátky úverov, aby sme dostali celkové číslo výdavkov v roku 2022 z rozpočtu obce – 2 milióny 606-tisíc eur.

2.3.3 Malé vianočné trhy

Po covidovej prestávke sa konečne mohli uskutočniť Malé vianočné trhy tak, ako predtým v priestoroch a na okolí kaštieľa v strede obce. Akcia bola vopred ohlasovaná a informovali aj podnikateľov a občanov, ktorí mali záujem o predaj svojich výrobkov. Tak sa v sobotu 3. 12. 2022 otvorili brány kaštieľa, kde si svoje výrobky rozložili predajcovia od brány cez nádvorie až na druhú stranu, do parku. Na nádvorí bol nainštalovaný vysoký, ozdobený stromček, pri ktorom koncertovala ľudová kapela Beťári z Čerenian, ktorá priniesla známe aj neznáme vianočné piesne a melódie, čím oživila vianočnú atmosféru na nádvorí. Predajcovia sa prezentovali vlastnými výrobkami, ale mnoho účastníkov sa zastavovalo pri ponuke tradičných jarmočných pokrmov – pečených klobás a ďalších mäsových prípravkov, ale aj fazuľovice, koláčov a už tradičného vianočného punču a vareného vína na zohriatie. Vládla družná, veselá nálada, bolo vidieť a cítiť optimistickú, uvoľnenú vianočnú atmosféru. Dost' účastníkov využilo možnosť pozrieť si vystavené exponáty v otvorených miestnostiach múzea v kaštieli.

Zhromaždené deti potešil Mikuláš, ktorý im porozdával sladkosti a ony mu za to zaspievali a zarecitovali vianočné piesne a básničky.

2.3.4 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)

Aj činnosť Zboru pre občianske záležitosti v našej obci zaznamenal menšiu aktivitu ako v rokoch pred pandémiou. Hoci sa situácia všeobecne dostáva do obvyklej hladiny, niektoré akcie hromadného dosahu sa jednoducho nedali uskutočniť, i keď na druhej strane už počet nových prípadov ochorenia na COVID – 19 poklesol, takže sme ich skoro prestali vnímať. V roku 2022 sa uskutočnili uvítania novonarodených detí do života, sobáš, pohreby, ale aj akcie tradičného charakteru – prijatie pedagogických pracovníkov na Deň učiteľov, jubilejné sobáš, akcie s deťmi – rozlúčka detí MŠ pri odchode do ZŠ a rozlúčka žiakov 9. ročníka pri odchode na stredné školy.

V tomto roku sa v obradnej miestnosti stretli aj poslanci OZ, pracovníci obce, predsedovia dobrovoľných organizácií v obci, aktivisti z radov občanov, ktorí pracujú v komisiách pri OZ, aby im starostka obce Ing. Jana Školíková poďakovala v závere volebného obdobia 2018 – 2022 za ich prínos pre obec a jej obyvateľov

2.3.5 Pamiatka zosnulých

Každý rok sa dňa 1. novembra koná v dome smútku na miestnom cintoríne pietna spomienková slávnosť na všetkých zosnulých, ktorých telesné pozostatky sú už umiestnené na cintorínoch v našej obci. Osobitnou pozvánkou sú pozvaní pozostali po zomrelých, ktorí spomedzi svojich blízkych a nášho obecného spoločenstva odišli v čase od poslednej spomienkovej slávnosti po súčasný 1. november. Zbor pre občianske záležitosti ju organizuje spoločne s oboma farskými úradmi a kňazmi i veriacimi z oboch cirkví. Všetkým zomrelým boli venované aj v tomto roku modlitby a spomienky kňaza rímsko-katolíckej cirkvi Mgr.

Mariána Holbaya, za evanjelickú cirkev a. v. vystúpila Mgr. Marta Gašparová, za obec starostka Ing. Jana Školíková. Básne predniesla Ľubica Gerháťová, smútočný ráz akcie dotvárali piesne členiek speváckej skupiny ZPOZ pod vedením hudobníka Mgr. Libora Plevku, obrad pripravila a viedla pracovníčka obce Viera Hulínyiová. Za každého občana, ktorý odišiel v poslednom roku, bol na katafalku v dome smútku zapálený kahanček.

2.4 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ)

Dobrovoľný hasičský zbor je už v dnešnom období dobre organizovanou a stabilnou súčasťou života našej obce a jej organizácií. Všetky činnosti prebiehajú plánovane, organizovane a nezriedka sú členovia našej jednotky súčasťou zásahu aj v iných obciach v okolí, kde dôjde k nepredvídanej situácii. V našej obci sú hasiči nezastupiteľní pri riešení nielen požiarov, ale naopak, aj pri povodniach na niektorých uliciach či domoch. Hasiči majú v náplni práce priame zásahy pri rôznych udalostiach, ale venujú sa aj prevencii pred ich vznikom. Preto často pracujú s mládežou, školskými deťmi, pričom nezabúdajú ani na seba a zvyšujú si vedomosti o modernizácii v oblasti používanej techniky a nácviku postupu pri rôznych druhoch zásahov.

V tomto roku sa rozhodli prezentovať svoju činnosť aj prostredníctvom Dňa otvorených dverí, ktorý uskutočnili z príležitosti sviatku sv. Floriána, patróna hasičov. Pozvali širokú verejnosť, hlavne školskú mládež, aby ich previedli po priestoroch hasičskej zbrojnice, ukázali im nielen novú aj staršiu techniku, ale predviedli aj ukážky svojej činnosti pri hasení požiaru.

Hasičov v uniformách okrem toho často vidíme na verejnosti aj pri iných činnostiach – zabezpečovaní poriadkovej služby pri hromadných podujatiach, či pri tradičnej zábavnej akcii – postavení mája na miestnej tržnici. V roku 2022 sa konala výročná členská schôdza, na ktorej bol zvolený výbor DHZ v zložení: veliteľ Ladislav Tóth, tajomník Adrián Bobok, preventívár Marek Rolinec, referent mládeže Adam Tóth, strojník Peter Jankula, hospodár Ľubomír Mojžiš, členovia Jana Školíková, Andrej Pažický, Róbert Lančarič. Kontrolárom DHZ je Matúš Chreno.

2.5 Politické strany

Už dlhú dobu v našej obci stagnuje činnosť politických strán. Počas troch desiatok rokov sa postupne strácal záujem o prácu politických strán aj v našej obci, medzi našimi občanmi, čím vlastne kopírovali celoslovenský trend. Do dnešných čias zostala aktívna jediná politická strana – Kresťansko-demokratické hnutie (KDH), ale aj tá je málo aktívna.

2.6 Spoločenské organizácie a spolky

Oveľa aktívnejšie sú menšie či väčšie organizácie, záujmové združenia a spolky. V obci je niekoľko takých, ktoré vykazujú bohatú činnosť. Oproti uplynulým rokom sa v tejto oblasti zmenili veľmi málo, možno len počet členov sa pohybuje, ich činnosť je stabilná a náplň práce aj formy sa menia málo.

V obci pracujú nasledovné záujmové organizácie a združenia:

Základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku (ZO JDS) – organizácia má dlhoročnú tradíciu, venuje sa práci s dôchodcami a pre dôchodcov, ale je veľmi aktívna aj v činnosti v obci. Vypomáha pri organizovaní obecných podujatí, členovia speváckych skupín mužov a žien pod názvom Borinka spestrujú rôzne obecné oslavy svojím programom. Spolupracujú s ďalšími záujmovými združeniami v obci, udržiavajú dobré a prospešné styky s miestnou materskou školou, pred Vianocami nezabúdajú ani na svojich rovesníkov umiestnených v domove sociálnych služieb v obci a spestrujú im návštevou, darčekom a spevom všedné dni. Členovia ZO JDS sa radi zúčastňujú výletov či len vychádzok a pobytu v prírode, kde tiež utužujú vzájomné vzťahy.

Dňa 28. 9. 2022 došlo k zmene vo vedení základnej organizácie, keď sa vzdal doterajší výbor na čele s predsedom Ing. Bronislavom Bajgarom a bol zvolený nový výbor, ktorý vedie Mária Ďurtová. Výmenou vedenia organizácie sa v podstate nič nezmenilo, pretože noví členovia plynule nadviazali na už zaužívané zvyklosti.

Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých (ZO SZPP) – početne stojí pred ostatnými združeniami v obci, pretože niekoľkí jej členovia sú občanmi susedných obcí, v ktorých samostatné organizácie tohto zamerania nemajú. Služi nielen na organizovanie voľného času svojich členov – niekoľkokrát do roka sa stretávajú na rôznych jednodňových výletoch s poznávacím aj zábavným charakterom – ale pomáhajú im aj pri vybavovaní rôznych administratívnych záležitostí prostredníctvom svojho zväzu, pomáhajú pri zdravotných problémoch, pracujú s mladými ľuďmi, ale aj opačne, venujú sa členom, ktorí sú imobilní a navštevujú ich v domácnostiach. I napriek svojmu handicapu sa zapájajú do práce pre obec pravidelnou brigádnickou činnosťou pri úprave verejných priestorov v obci, ale aj na miestnom cintoríne. V roku 2022 absolvovali zájazdy mimo obce – Nitra, Pukanec, Radvanský jarmok, Sebechleby – všetky mali zaujímavý cieľ – okrem výstav, nákupov, jarmokov aj návštev muzeí či koncertov umelcov. Predsedníčkou ZO SZPP je už dlhé roky Bohdana Pilchová.

Telovýchovná jednota Slovan Zemianske Kostol'any – je organizáciou mladých a pre mladých, ktorí svojím záujmom inklinujú k športu, u nás najmä k futbalu. Od minulého roku futbalisti využívajú vynovenú budovu na ihrisku TJ so sociálnymi zariadeniami, priestormi šatní a priestormi na administratívu a reprezentáciu. TJ Slovan Zemianske Kostol'any riadi výbor v zložení: prezident klubu Vladimír Duda, manažér Marián Rybár, členovia Ľudovít Hurtiš, František Maslonka, Peter Mišeje, Marián Hancko, Roman Blažek, Jozef Perniš.

S potešením sledujeme, ako sa každý rok rozbieha ďalší druh športu v obci – tenis. Po rokoch úplného nezáujmu sa konečne rozbehla činnosť na tenisových kurtoch – od ich úpravy prevažne pár nadšencami, cez založenie oddielu Tenisový klub Rešpekt Zemianske Kostol'any, n.o., až po prihlásenie sa do pravidelnej tenisovej súťaže – Hornonitrianskej amatérskej tenisovej ligy. Súčasne sa rozrastá aj počet členov klubu, úspechy v súťažiach a organizujú aj samostatnú domácu súťaž – Tenisovú ligu aj ďalšie rekreačné stretnutia zamerané na lepšiu propagáciu tohto športu medzi obyvateľmi našej obce – hráčmi aj divákmi. (Viac v kap. Šport)

Základná organizáciu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (ZO SZPB) – v obci pracujú aj početne menšie organizácie na báze dobrovoľných združení. Významný svojou minulosťou i súčasnou aktívnou činnosťou je Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Jeho hlavnou úlohou je udržiavanie protifašistických tradícií a protivojnového povedomia v našej spoločnosti medzi staršími, ale hlavne mladšími obyvateľmi. Sami členovia si organizujú akcie, ktoré sú hlavne v poznávacej oblasti a šírenia osvety nenahraditeľné – navštevujú významné miesta bojov v 2. svetovej vojne a SNP, poznávajú tak históriu odboja u nás i v zahraničí, pripomínajú si pamätné dni a sviatky, ktoré sa viažu k vojnovému dobu. Predsedníčkou organizácie je Anna Komaneková.

Detské hnutie Lastovička – združuje záujemcov z radov kresťanskej mládeže a detí, ktoré sa tak môžu oboznámiť s rôznymi oblasťami života detí aj dospelých. Prostredníctvom práce v tomto združení sa aktivizujú aj v činnosti pre spoluobčanov, ale aj pre seba. Dospelí pre ne organizujú zaujímavé akcie s poznávacou aj zábavnou náplňou – výlety a exkurzie v obci, jej bližšom aj vzdialenejšom okolí, organizujú rôzne podujatia charitatívneho zamerania. Každý rok sa deti aj rodičia podieľajú na organizovaní lampiónového sprievodu obcou v novembri na sv. Martina, má preto podtitul Martinské svetlo dobra, pomoci a vďačnosti. Hnutie Lastovička robí množstvo dobrej práce s deťmi, ktorá je síce drobnejšia na efekt, je nenáročná na vynaložené prostriedky, ale významne napomáha všetkým pracovníkom s mládežou pri výchove k správnym hodnotám a orientácii v dnešnom svete. Pracuje pri rímsko-katolíckej farnosti sv. Jána Krstiteľa v našej obci, vedie ho Ľudmila Čupcová.

3 Hospodárske pomery

3.1 Priemysel

Celé roky sme boli stotožnení s panorámou elektrárenských komínov, ktoré výrazne charakterizovali našu oblasť – hornú Nitru aj našu obec. Zvykli sme si na celý komplex továrenských budov, do ktorých denne nastupovali stovky ľudí, aby zaistovali potreby nášho hospodárstva v oblasti vyrobenej elektrickej energie a samozrejme aj prosperitu zamestnancov, ktorí ju vyrábali. Pomaly rednú zástupy pracovníkov, ktorí nastupujú na svoju pracovnú zmenu a zabúdame aj na pomenovanie priemyselnej obec, ktoré sme nadobudli od výstavby elektrárne a s ňou spojených objektov v priebehu uplynulých desiatok rokov. Celé generácie rodín v našej obci boli spojené s elektrárnou, preto si teraz ťažko zvykajú na myšlienku, že v ďalšom roku sa situácia zmení. V zamestnanosti obyvateľov nepríde až k takej prevratnej zmene, pretože už v dnešnej dobe pracuje v elektrárni len minimálny počet občanov našej obce, mnohí z bývalých zamestnancov už dochádzajú za prácou mimo nej. Pre porovnanie – z pôvodného počtu pracovníkov ENO okolo 1600 zostalo dnes asi 200 kmeňových zamestnancov, mnohé potrebné činnosti vykonávajú externé firmy či samostatne zárobkovo činné osoby.

V priemysle naďalej v našej obci evidujeme závod Porfix - pórobetón, a.s., v ktorom sa vyrábajú stavebné materiály. Podnik má dlhoročnú tradíciu a rozbehnutú výrobu aj odbyt. Rovnaké alebo podobné komodity ponúka na predaj aj ďalší závod sídliaci na totožnej adrese - XELLA Slovensko, s.r.o., Šaštín – Stráže.

Niektoré činnosti z oblasti kovovýroby sa vykonávajú v samostatných malých prevádzkach na viacerých miestach v obci a pretože sa špecializujú na drobné práce, nemajú ani väčší počet zamestnancov. Väčšina takýchto drobných pracovných činností sa vykonáva v menších dielňach, robia v nich len jednotlivci, nie kolektívy – opravy automobilov, krajčírske a kadernícke služby, autodoprava. Ďalšie služby spadajú do predaja výrobkov, niektoré sú spojené so servisom tohto tovaru.

3.2 Obchod a služby

Rozšírená je sieť s potravinárskym tovarom – potreby občanov pokrývajú 3 predajne rozmiestnené primerane k obydliam (včítane predajne Jednoty v strede obce). V roku 2022 došlo k uzatvoreniu predajne potravín na Ul. domovina, ktorá bola dlhšiu dobu zatvorená, a preto obec zrušila nájomcovi nájomnú zmluvu. Po uvoľnení priestorov sa ukázalo, že ďalšia prevádzka sa môže rozbehnúť opäť až po celkovej rekonštrukcii budovy vrátane elektroinštalácie a zariadenia prípojky na plyn v súvislosti s vyriešením vykurovania predajne. Pretože sú to časovo náročné úlohy, obyvatelia tejto časti obce z ulíc Domovina –horná časť, Žulovská a SNP si budú musieť počkať na novootvorenie priestorov. Do potravinárskej oblasti patria aj 2 samostatné predajne mäsa a mäsových výrobkov. Drogeriový tovar ponúkajú na troch miestach, otvorená je aj predajňa odevov pre dospelých aj predajňa detského oblečenia. Stále väčší záujem je o predaj záhradkárskych a chovateľských potrieb v novopostavenej budove, ktorú majitelia otvorili v tomto roku na Ul. 4. apríla a presťahovali do nej tovar zo starej prevádzky. V hornej časti obce je aj hojne navštevovaná predajňa autosúčiastok, internetová predajňa športových potrieb a prevádzka, v ktorej vyrábajú reklamné predmety na objednávku.

Pre úplnosť ponuky netreba opomenúť pohostinské a reštauračné služby, ktorých je v obci dostatočný počet – niektorá ponúkajú celodenné služby, iné len na mimoriadnu objednávku. Na tržnici si zákazníci posedia v stánku so zmrzlinou, no špecializujú sa aj na výrobu pizze na objednávku. Iné pohostinstvá ponúkajú len posedenie pri nápojoch, kompletne varené jedlá sú v ponuke dvoch reštaurácií a ďalšia varí len pri organizovaní osláv, svadieb, slávnostných stretnutí a iných rodinných príležitostiach vopred objednaných.

3.3 Vojenský útvar

V chotári obce v časti Ulice pod horou sa nachádza nevýrobný podnik patriaci pod Ministerstvo obrany SR, v ktorom pracujú aj naši občania. V priestoroch Vojenského útvaru 1056 je zriadené výcvikové stredisko Radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (RCHBO), do ktorého chodia každý rok cvičiť chemici z rôznych štátov. Cvičenia sa vykonávajú pod velením Ozbrojených síl SR. V septembri 2022 sa cvičenia zúčastnili pracovníci chemických laboratórií z 12 krajín, jeho cieľom boli odbery vzoriek z kontaminovaných priestorov a práca s toxickými látkami v reálnych situáciách.

3.4 Poľnohospodárstvo

Stále jediným poľnohospodárskym podnikom u nás je Majer pod horou, ktorý má v prenájme poľnohospodársku pôdu v chotári našej obce. Hospodárske budovy, ktoré kedysi

využívali poľnohospodárske podniky, sú už zlikvidované, alebo neslúžia svojmu účelu, mnohé chátrajú bez úžitku. Majer pod horou patrí k poľnohospodárskej spoločnosti Majer pod horou, s.r.o., so sídlom v Lehote pod Vtáčnikom, jej konateľom je rakúsky občan. V našej obci majú niektoré svoje prevádzky, medzi nimi aj podnikovú predajňu mäsa a mäsových výrobkov, kde ponúkajú široký sortiment bravčového mäsa z vlastného výseku a rôzne chutné výrobky z bravčového mäsa, čerstvé aj upravované domáckym spôsobom používaným v našom regióne.

Drobní pestovatelia a chovatelia obrábajú pôdu a chovajú hospodárske zvieratá, väčšinou hydinu, len pre vlastnú spotrebu, alebo predávajú svojim známym vajíčka alebo hydinu už pripravenú na tepelné spracovanie, nejaký farmársky spôsob sa u nás neujal. Vlastníci pôdy ju radšej prenajímajú, prípadne sa, najmä v intraviláne obcí, mení na stavebné pozemky.

4 Doprava

4.1 Verejná doprava

Dlhé roky sme v oblasti dopravy prežívali v zabehaných koľajach tak v železničnej, ako aj v autobusovej doprave obyvateľstva. Situácia sa však zmenila, až sme dospeli do stavu, že dnešné cestovanie má nesporne aj výhody, ale aj množstvo negatív. V prvom rade chválime kultúru a pohodlie pri cestovaní najmä vlakovými spojmi. Tu však stav závisí od dĺžky a dôležitosti trate, od jej vyťaženosti cestujúcimi, či od doby cestovania. Spoje na našom úseku premávajú smerom do Prievidze, využívajú ich hlavne študenti pri presune do školy a späť, pracujúci dochádzajú do okolitých stredísk, ale aj dôchodcovia, ktorí využívajú bezplatnú dopravu na železnici. Opačným smerom sa cestuje do Partizánskeho a ďalej do Bratislavy. Po tejto stránke môžeme byť spokojní, že máme poruke železničnú trať a dobre vybavené vozne. Horšie je to však s časom dojazdu vlaku, naše železnice sú všeobecne pomalé, a úplne najväčšie a zásadné výhrady sa príchodom ďalšieho grafikonu stupňujú, pretože spoje nenadväzujú na seba, o prepojení vlakovkej a autobusovej dopravy ani nesnívame.

Autobusová verejná doprava má cez našu obec dosť vysokú frekvenciu, hlavne v denných hodinách, večer však ustane. Máme časté spojenie aj do okolitých obcí a miest, autobusom sa však nedostaneme do väčších miest na všetky smery. Niektoré spoje však chodia poloprázdne, lebo značný počet pracovníkov dochádza do zamestnania osobnými autami.

4.2 Nákladná doprava

V nákladnej doprave nastala tiež oproti minulosti zmena – po železnici sa prepravuje málo, väčšina tovaru ide v kamiónoch po cestách, ktoré sú týmto preplnené, vodiči sa s tovarom ponáhľajú, a tak často dochádza na cestách ku kolíziám, najmä v nepriaznivom počasi a v zimnom období. Následky takýchto stretnutí s kamiónmi bývajú hrozivé.

Obyvatelia obcí, ktorými takáto nákladná preprava materiálu prechádza, sú postihnutí viac, ťažké vozidlá im pomaly poškodzujú domy v blízkosti cesty a je problém prejsť na opačnú stranu.

4.3 Cestná sieť

Stav na cestách v našej obci sa tiež viac rokov nemení, nové cesty sa nestavajú, staršie sú primerane udržiavané, cesty II. triedy musia niekedy na údržbu počkať, kým prídu na rad. Opravy sa dočkala aj cesta do Kamenca p. Vt., ktorá bola už rozbitá nákladnými autami, ktoré vozili štrk z kameňolomu. V našej obci je v tomto období aj značná časť chodníkov pre chodcov upravená a v dobrom stave.

4.4 Informačné prostriedky

Najväčší pokrok v posledných rokoch priniesli zmeny a vývoj informačných technológií. Dôraz sa kladie predovšetkým na zvýšenie digitálnej zručnosti od detí a mládeže v školskom veku, aby sme zachytili pokrok a naši pracovníci v produktívnom veku boli schopní držať krok s vyspelým zahraničím. Preto je v záujme štátnych orgánov pomôcť v zavádzaní počítačovej technológie do škôl aj domácností. V priebehu niekoľkých desaťročí sa neuveriteľne zmenil život v možnosti získavania informácií z rozličných odborov, ale aj vo vzájomnej komunikácii, kde prevzali iniciatívu sociálne siete a ich využívanie konzumentmi.

Na osobnú konverzáciu sa používajú mobilné telefóny, čo tiež prináša zrýchlenie kontaktu medzi ľuďmi navzájom, ale aj na druhej strane negatívny jav – obmedzovanie osobného styku.

Klasické produkty pošty – listy, pohľadnice – sú už prekonané posielaním SMS, ktorými sa rýchlejšie a pružnejšie reaguje na podnety v každej situácii a chvíli.

5 Výstavba obce

Každý rok a každý občan sa môže presvedčiť, ako obec napreduje aj v oblasti hlavne bytovej výstavby, zveľaďovania obce, zmien v občianskom vybavení. Udržiavajú sa aj verejné budovy a priestranstvá, nezaostávajú ani vlastníci bytov a domov, ktorí sa tiež chcú cítiť vo svojom dome a jeho okolí príjemne. O verejnú zeleň, parky, stromy a kvety sa starajú pracovníci obce.

Mladých obyvateľov asi najviac zaujímajú otázky bývania a následne aj možnosti umiestnenia malých detí do predškolských a školských zariadení. V tomto roku boli hneď v jeho začiatku uspokojení čakatelia na byty, ktoré boli dokončené už v roku 2021, ale skolaudované a pripravené na bývanie ich odovzdali žiadateľom až vo februári tohto roku. Dvanásť nových bytov prideliла komisia pre sociálne veci a bytovú politiku podľa stanovených kritérií, keďže ide o nájomné byty, pri ktorých sa musia dodržať určité legislatívne podmienky. Byty sú jedno-, dvoj- a trojizbové.

Okrem tohto väčšieho stavebného diela sa v obci pracovalo na drobnejších, ale významných opravách a úpravách – chodníky, zelené priestranstvá, dokončovacie práce na

úprave cintorína v časti urnových schránok, opravy detských ihrísk, výmena strešnej krytiny na bytovom dome vo vstupnej časti obce a ďalšie menšie potrebné práce, ktorých efekt nie je viditeľný, ale účel potrebný, aby obec získala príjemný vzhľad aj navonok.

V lokalite Pažite II. vybranej na individuálnu výstavbu, sa pokračovalo v príprave stavebných prác riešením uloženia elektrického kábla z ENO prekládkou do zeme. Na tento úkon nadviaže následná prekládka stĺpov elektrického vedenia, aby bola vyriešená celá táto oblasť novým spôsobom.

6 Sociálne pomery

V sociálnej oblasti sa každý rok menia údaje, ktoré sa týkajú všetkých vrstiev obyvateľstva, od detí, cez zamestnancov v produktívnom veku, až po dôchodcov. Každá nová vláda má svoju predstavu starostlivosti o ľudí, a tak prichádza s návrhmi legislatívnych zmien, z ktorých sa mnohé ťažko zavádzajú do života a treba ich mnohokrát práce vysvetľovať. Na druhej strane sú číselné údaje, ktoré hovoria o našej životnej úrovni jasnou rečou – za rok 2022 dosiahla napríklad minimálna mzda hranicu 646 eur a adekvátne k tomu sa zvýšila aj priemerná mzda zamestnancov. Na Slovensku sa však zvyšovaniu miezd nad minimálnu mzdu nemôžu tešiť všetci zamestnanci vo všetkých oblastiach. Sú už tradične vyspelé aglomerácie, v ktorých sa žije lepšie, je v nich dostatok príležitostí na vyšší zárobok, a sú naopak oblasti nepokryté priemyslom, odkiaľ ľudia odchádzajú za prácou alebo aj natrvalo. Naša oblasť bola dlho pokrytá ponukou práce predovšetkým v priemysle, i keď tiež nie v takom rozsahu ako v lokalitách veľkých miest a ani platovou hladinou sme nepatrili medzi najlákavejšie, ale práca doteraz bola a čakáme, čo prinesie budúcnosť.

Skupina ľudí najmä v dôchodkovom veku vyčkáva každý mesiac na prísun dôchodkových dávok, ale dosť je aj takých, ktorí nedosahujú ani na najnižší dôchodok a musia žiadať o rôzne sociálne výpomoci. Suma priemerného starobného dôchodku dosiahla v septembri 2022 výšku 517,40 eur, ale nedosahujú ju všetci poberatelia. Každý rok sa táto suma zvyšuje podľa výšky inflácie o stanovené percento, od 1. januára 2022 to bolo zvýšenie o 1,3 % doterajšej mesačnej sumy dôchodku.

6.1 Zdravotníctvo

V decembri 2022 sme zaznamenali výskyt chrípkového ochorenia vo väčšom množstve, na ktoré sme počas covidového obdobia už skoro zabudli, pretože sme sa všetci chránili nosením respirátorov. Chrípkou trpeli predovšetkým školopovinné deti v predškolskom a školskom veku, preto na určitý čas boli zatvorené triedy v materskej škole a 1. – 4. ročník v základnej škole.

V mesiaci októbri 2022 odišiel do starobného dôchodku MUDr. Marcinka, všeobecný lekár pre dospelých v obci. Pacienti si sami museli vyhľadať na okolí svojho ošetrojúceho lekára, čo bolo dosť obtiažne, keďže viaceré ambulancie v okolí sú už bez obvodných lekárov pre dospelých. Občanov našej obce prevzala všeobecná lekárka v ENO MUDr. Gogová.

6.2 Obyvateľstvo

K 31. decembru 2022 mala naša obec 1741 obyvateľov, z toho 846 mužov a 895 žien. Naše rady v priebehu roka 2022 opustilo 28 občanov, z toho 11 mužov a 17 žien. Väčšina ich bola vo vyššom veku, najmladšia zomrelá žena mala 50 rokov. Jedna žena podľahla po autonehode v obci.

V roku 2022 v našej obci pribudlo 16 novonarodených detí, z toho 6 chlapcov a 10 dievčat.

7 Kultúra

Aj rok 2022 spadá medzi tie menej aktívne, keď sa hromadné akcie pre obyvateľov môžu spočítať na prstoch rúk. Okrem tých, ktoré organizuje obec v rámci svojich osláv konaných každý rok, majú svoje spomienkové dni aj organizácie, inštitúcie, pripomínajú sa pamätné dni alebo udalosti. V roku 2022 sa okrem celoobecných aktivít mohli záujemcovia z radov mládeže aj dospelých stretnúť na rôznych miestach v obci – v dome kultúry, v renesančnom kaštieli, v parku, na tržnici.

7.1.1 Stavanie mája

Tohtoročné kultúrne podujatia sa začali rozbiehať len pomaly, pozvoľna, akoby sme stále ešte očakávali, že príde ďalšia vlna Covidu a ďalšie obmedzujúce opatrenia. Takže kultúrne akcie sa začínali až fašiangovými zvykmi s obvyklou pochôdzkou fašiangovníkov po obci, domácnostiach, úradoch a obchodoch, ktoré vniesli do sivých dní kúsok veselí, radosti, spevu a po uplynutí pôstnych dní aj tanca na veľkonočnej veselici.

Dňa 29. apríla 2022, v piatok popoludní, sa občania stretli na tržnici v strede obce, aby boli účastníkmi postavenia mája. Predošlé dva roky máj tiež stál, pekne vyzdobený, štíhly, vysoký, ale postavili ho naši obecní hasiči bez účasti divákov, ktorí ich vždy odmenili srdečným potleskom za vynaloženú námahu. Toto všetko odpadlo, postavený máj symbolizoval len skromne a potichu novú jar, ale bez sprievodnej oslavy. Takže až v roku 2022 predviedli tradičný obrad pred početnou skupinou divákov, keď sa mladí hasiči v uniformách zapreli do svojho náradia – rebríkov – a veľmi svižne, bez zaváhania, doslova efektne sa nad prizerajúcimi týčil zrazu vysoký vyzdobený máj ako doteraz každý rok. To si zaslúžilo ozaj úprimný potlesk pre všetkých aktérov!

K výbornej nálade zúčastnených nemalou mierou prispel májový program – tančeky a pesničky v podaní detí z materskej školy, ako aj hudobno-spevácka skupina Nezmar. Záujemcom načapovali pracovníci obce zdarma pivo, k tomu svietilo príjemné teplé slniečko – to všetko umocňovalo veselú náladu a úsmevy na tvárach prítomných, ktorí to už tak veľmi potrebovali.

7.1.2 Folklórna prehliadka

Dňa 7. mája 2022, v sobotu, sa náš dom kultúry zaplnil deťmi vo vyzdobených krojoch z celého Trenčianskeho kraja, aby predviedli pred rovesníkmi aj dospelými divákmi svoje umelecké zanietenie a aby nadchli prizerajúcich sa svojou svižnosťou a vzťahom

k ľudovému umeniu. Vystupovali najlepšie detské folklórne súbory z Trenčianskeho kraja – ľudové hudby, speváci a inštrumentalisti. Porota udelila Zlaté pásmo DFS Malý Vtáčnik z Prievidze, ktorý postúpil do celoštátneho kola súťaže.

7.1.3 Deň matiek

Na druhý deň, v nedeľu 8. mája 2022, sme si rozhlasovou reláciou pripomenuli tohtoročný Deň matiek. Matky a staré matky si okrem príjemných melódií z miestneho rozhlasu vypočuli aj srdečné slová s poďakovaním za ich prácu pre svoje rodiny, pre obec a každodennú starostlivosť na všetkých úsekoch života od predstaviteľov obce.

7.1.4 Noc múzeí a galérií

Do májových dní a večerov vhodne zapadla akcia organizovaná v kaštieli v strede obce – Noc múzeí a galérií, ktorú pripravili členovia Komisie pre školstvo, kultúru a šport pri OZ v Zemianskych Kostolčanoch. V piatok podvečer dňa 13. mája 2022 o 18:30 hodine začínal na nádvorí kaštieľa program vystúpením skupiny AQUILA, ktorý bol určený pre deti, ale pobavili sa aj ich rodičia. Následne si účastníci mohli vyzdvihnúť dotazník a zapojiť sa do ankety a hry o tajomstvách kaštieľa. Pri riešení úloh museli prejsť miestnosťami kaštieľa, aby správne zodpovedali na 10 otázok. Všetci sa pritom mohli oboznámiť s novootvorenými pivničnými priestormi, ktoré doteraz neboli sprístupnené verejnosti. Keď sa zotmelo, na nádvorie nastúpila znova skupina AQUILA s predstavením atraktívnej ohňovej show, ktorá zaujala všetkých – deti aj dospelých – a preto ju odmenili dlhým potleskom. Možno konštatovať, že prítomní odchádzali s príjemnými pocitmi pekne prežitého večera.

7.1.5 Medzinárodný deň detí

Každý rok patrí začiatok mesiaca júna deťom. Dospelí vymýšľajú, čím by deti najviac potešili pri ich sviatku – MDD. V tomto roku organizátori stavili na osvedčené a lákavé zábavky a pozvali všetky deti z našej obce v piatok 3. júna 2022 dopoludnia do domu kultúry na divadelné predstavenie Rozprávkový vláčik v podaní divadelnej skupiny Natraky. Odpoľudnia potom program pokračoval na parkovisku pri DK SNP, kde sa mohli dosýta vyšantiť na diskotéke v trojfarebnej pene.

7.1.6 Letný piknik v parku

Z letných podujatí, ktoré zaujali našich obyvateľov, sa veľmi osvedčili akcie konané vonku, v peknom prostredí obecného parku v areáli kaštieľa v strede obce. Tento rok naplánovali organizátori – obec a pracovníci DK SNP – v rámci prebiehajúcich Dní obce letný piknik na nedeľu odpoľudnia dňa 24. júla 2022. V tieni stromov či na tráve na slniečku si mohli posediť rodiny, priatelia, známi pri sledovaní predvádzaného programu, či pri pohostení z domu prinesených piknikových košíkov. Program bol zvolený tiež primerane na túto letnú príležitosť – odľahčený, smerovaný na všetky vrstvy divákov, deti aj dospelých. Deti svojím speváckym vystúpením pobavila známa herečka Zuzana Haasová, dospelých spevácka skupina Progres z Čerenian známa najmä divákovi televíznej stanice ŠLÁGER TV. Iný žáner predviedol hrou na husliach hudobník Viliam Schowanecz a program zavíšila KAPELLKA z Kamenca pod Vtáčnikom, ktorú diváci poznajú z viacerých vystúpení aj v našej obci.

Kto nechcel stále sedieť, mohol sa prejsť po parku a prezrieť si výstavku kresieb detí, na ktorých zobrazili rôzne pamätihodnosti obce. Deti sa mohli pobaviť na nafukovacích atrakciách, alebo ochutnať ponúkané občerstvenie. Aj tento letný piknik ukázal, že naši obyvatelia chcú v peknom počasí prežiť nedeľné odpoľudnie v spoločnosti s inými ľuďmi, nie osamote.

7.1.7 Krištáľová váza

V sobotu 18. októbra 2022 sa dom kultúry zaplnil priaznivcami populárnej hudby a spevu, pretože prebiehalo finálové kolo súťaže Krištáľová váza, na ktorom sa predstavili víťazi semifinále. Súťaž organizovalo Regionálne kultúrne centrum (RKC) v Prievidzi a ako spoluorganizátor aj obec Zemianske Kostolany. Finálového večera sa zúčastnilo 8 interpretov populárnych piesní, z ktorých najlepší dojem a pozornosť poroty si svojím výkonom vyslúžila 14-ročná Sofia Gontkovičová zo Starej Ľubovne. Víťaznú trofej aj spomienkové darčeky na tento ročník súťaže účastníkom odovzdala starostka obce Ing. Jana Školíková. Ako hosť vystúpila speváčka Jana Krištof Lehotská so svojou hudobnou skupinou.

7.1.8 Krížovkárska súťaž

Dňa 5. novembra 2022 sa zišli v našom dome kultúry milovníci a súťažiaci v riešení krížoviek a hádaniek. V spolupráci s obcou a DK SNP usporiadal Slovenský zväz krížovkárov a hádankárov Majstrovstvá Slovenska, na ktorých si súťažiaci nielen zmerali sily s inými krížovkármi, ale podelili si aj vecné ceny. Majstrom Slovenska v riešení krížoviek za rok 2022 sa stal Miroslav Ploščica z Košíc, Majstrom Slovenska v riešení hádaniek za rok 2022 Ján Turek z Popradu.

Na druhý deň, v nedeľu 6. novembra 2022 dopoludnia sa v tých istých priestoroch domu kultúry konal 47. turnaj hornej Nitry, ktorého organizátorom bol krížovkársky krúžok Bôbari z Prievidze v spolupráci s DK SNP.

7.2 Miestna knižnica

V priestoroch domu kultúry je umiestnená verejná knižnica pre záujemcov z obce – deti, študentov i dospelých, ktorí nemajú vlastnú domácu zbierku kníh, ale si radšej knižné tituly, najmä novinky, prežrú a prípadne požičajú z obecnej knižnice. Vedúca knižnice Andrea Kopálová sa stará nielen o prísun nových knižničných titulov, ale aj o ich propagáciu, preto spolupracuje s čitateľmi aj s autormi kníh, prípadne ich vydavateľmi. Knižnica samotná, ale aj v spolupráci s domom kultúry, školami a organizáciami sa snaží o skultúrnenie našich dní rôznymi akciami, ktoré spríjemňujú naše okolie alebo našu obec. So základnou školou spolupracuje pravidelne, deti poznajú knižnicu aj jej obsah, ktorý je uložený na knižničných regáloch, keďže triedy navštevujú priestory knižnice počas vyučovacích hodín.

Vedúca knižnice spolupracovala aj v roku 2022 pri všetkých prácach pre obec s ostatnými pracovníkmi obce – veľký kus práce robia stabilne pri vyzdobovaní obce pred rôznymi sviatkami, vyzdobujú verejné budovy, ulice a cesty, kaštieľ vo vnútorných priestoroch, robia výstavky a expozície v galérii. Veľký dôraz dávajú na prácu so seniormi hlavne v domove sociálnych služieb napríklad pred Vianocami, ale aj v ďalších zariadeniach, ktoré pracujú so zdravotne alebo sociálne slabšími ľuďmi.

8 Cirkevný život

8.1 Rímsko-katolícka farnosť

Počas celého roka 2022 už v návšteve kostolov a v účasti na omši neboli žiadne zdravotné obmedzenia, cirkevný život sa preto mohol rozbehnúť naplno. Cyklus cirkevných úkonov, udalostí aj slávností sa pomaly dostáva do predchádzajúcej pravidelnosti a zvyklostí. V rímsko-katolíckej cirkvi nedošlo k zmenám v obsadení osoby kňaza, ktorému pomáha svojím dielom farská rada. Má 9 členov: G. Cifriková, P. Čertík, Ľ. Čupcová, J. Hvojniová, M. Hancková, K. Pastuchová, B. Radosa, T. Školna, G. Šušalová.

V roku 2022 sa celkom výnimočne presunul termín prvého svätého prijímania až na 11. september 2022 z dôvodu krátkej prípravy detí, ich rodín aj farnosti na tento akt. Zúčastnilo sa ho 7 detí z našej obce. Bol to po dlhšej dobe výnimočný pocit pre všetkých zúčastnených, no hlavne deti, ktoré si odnášali domov slávnostný zážitok na celý život.

Evanjelická farnosť

V evanjelickej cirkvi a.v. v našej obci došlo na konci roka 2022 ku zmene na poste kňaza tejto cirkvi. Mgr. Emil Hankovský, ktorý bol len v roku 2021 slávnostne inštalovaný do tejto funkcie, bol preložený na iné pracovisko a po jeho odchode až do príchodu nového kňaza v ďalšom roku, nastalo provizórium.

9 Školstvo

9.1 Materská škola

Predškolské zariadenie v našej obci má našťastie dostatočnú kapacitu pre všetky deti od troch do šiestich rokov, ktorých rodičia majú záujem o ich umiestnenie v materskej škole. Po prebudovaní bývalých jaslí a jej pripojení k jestvujúcej MŠ v roku 2013 sa ukázalo, aké prezieravé bolo rozhodnutie vedenia obce pre ďalšie roky, pretože počet detí aj záujem rodičov narastal, takže v súčasnosti sú otvorené 4 triedy s počtom 60 prihlásených detí, o ktoré sa stará 8 pedagogických pracovníčok a 5 prevádzkových pracovníčok. Materská škola nemá právnu subjektivitu, je to školské zariadenie patriace pod obec, všetci jej pracovníci sú zamestnancami obce, ekonomicky je tiež začlenená do rozpočtu obce.

Pedagogické pracovníčky na čele s riaditeľkou MŠ Ľubicou Pastierikovou ožívujú dni v školskom kolektíve, aby boli pre deti zaujímavé, aby sa veľa naučili, ale aj aby mali dobré vzťahy so svojím okolím - spolužiakmi, v rodine či v obci. Mnoho času venujú aj rozvíjaniu osobnosti detí, vyhľadávaniu talentov s umeleckým nadaním alebo predpokladmi na šport. V 1. polroku 2022 si deti užili niekoľko pekných akcií – videli predstavenia divadla zo Spiša, divadla Na traky, Severka s detskými predstaveniami. Do radu zábavných podujatí patrí fašiangové obdobie a neodmysliteľný karneval v maskách, na MDD zažili veľa zábavy s témou Pirátsky deň. Poučný charakter mali akcie: besedy s členmi kynologického klubu Arzén a ich zverencami, návšteva u hasičov, u dôchodcov, u starostky obce, na besede s policajtmi, pripomenuli si Deň Zeme a spolu s rodičmi sa zapojili do zberu papiera.

Navštívili planetárium v Žiari nad Hronom, v kaštieli v obci si pozreli predmety z minulosti vystavené v múzeu. Veľa zábavy priniesol športový deň aj verejné vystúpenia v programoch na Vianoce, na Deň matiek a k Mesiacu úcty k starším.

Jeseň je ladená akciami iného zamerania – dobrý ohlas majú vzdelávacie, ale aj praktické činnosti - Dni jablka sa dajú využiť celý týždeň, podľa toho, čo si na ovocí a zelenine všímajú, prispôbia si tému aj farebne, chuťovo, vôňou. Zdravú stravu propagovali ochutnávkou rôznych nátierok pripravených kuchárkami. Osobitné obdobie zažívajú v materskej škole v predvianočnom čase – okrem toho, že nacvičujú program na predvianočné besiedky s rodičmi, vyrábajú aj rozličné drobné predmety a ozdoby, s ktorými sa zúčastňujú na Malých vianočných trhoch v obci a tešia sa aj na príchod Mikuláša s darčekom. Tieto prípravné dni mali názov Vianočné chystačky a predviedli ich aj pred rodičmi na vianočnej besiedke dňa 20. decembra.

Vážnejší obsah mali návštevy dentálnych hygieničiek, ktoré pútavou formou vysvetlili deťom, v čom spočíva starostlivosť o zuby už v detskom veku, aby predišli zubnému kazu. Takisto okrem už zabehnutého zberu papiera, ktorý MŠ organizuje 2x do roka, sa v tomto roku zapojili aj do zberu použitých batérií. V rámci Dňa materských škôl na Slovensku sa 4. novembra uskutočnil Deň otvorených dverí, kedy sa hostia – rodičia a verejnosť – mohli pozrieť do priestorov MŠ a zúčastniť sa práce s deťmi vo všetkých triedach.

9.2 Základná škola

Základná škola v Zemianskych Kostolčanoch je plnoorganizovaná, má všetkých 9 ročníkov, má právnu subjektivitu. Dochádza do nej nižší počet žiakov, vo všetkých ročníkoch dosahuje spolu číslo 137. V školskom klube detí sú otvorené 3 oddelenia, ktoré majú prihlásených 68 detí. Pracujú v ňom 3 vychovávateľky. Celkový počet pedagogických pracovníkov je 18, nepedagogických je 8. Pedagogickí pracovníci sa okrem vyučovacej a výchovnej činnosti venujú ďalším dôležitým aktivitám – príprave na olympiády a iné súťaže, ako aj tvorbe rôznych projektov z oblasti výchovy a orientácie detí na správny pohľad na reálny svet okolo nich. Počas školského roka 2021/2022 sa deti v školskom, okresnom, prípadne vyššom kole zúčastnili biologickej, geografickej, matematickej olympiády, ďalších matematických súťaží Pytagoriáda, Matematický klokan, výtvarných súťaží Hviezdoslavovho Kubína, športových zápolení.

Pripravené a realizované projekty mali rôzny záujem aj výsledky, ale boli z rôznych oblastí – environmentálnu tematiku priniesla Zelená škola, ktorý presiahol aj do ďalšieho školského roka, zábavné boli Recyklo hry zamerané na prácu s odpadmi, Adoptuj si kravičku, čitateľské projekty v nižších ročníkoch a vážnejší obsah ukrývali projekty Detská policajná akadémia, či Dost' bolo šikany.

Po letných prázdninách pokračovali aktivity školy a jej osadenstva v projektoch Červené stužky, zameraný na boj proti drogám, a o šírení AIDS – v pripravenej besede na obe témy využili skúsenosti pracovníkov RÚVZ Bojnice. Podobný edukačný program obsahoval aj projekt Viem, čo zjem v spolupráci s Nestlé Slovensko pre žiakov 3. – 6. ročníka. Aktivity 1. polroka 2022/23 sa v škole rozbíjali až po niekoľkých mesiacoch a väčšina ich bola

zameraná až k Vianociam a ich sprievodným prejavom – výrobe výrobkov na Malé vianočné trhy, vianočných pozdravov, darčiekov. Vyzdobili si triedy, školu, vianočný stromček a pripravili program na besiedky v škole.

Ostatné aktivity boli bežného charakteru, ktorými reagovali na medzinárodné pamätné dni alebo udalosti – Svetový deň prvej pomoci, Svetový deň mlieka, srdca, behu. Na zdravotnícku tematiku smerujú aj témy Zdravé zuby – krásny úsmev, Aký tanier, také zdravie, Jablká – hviezdy jesene. Poznávací zámer mala exkurzia do Banskej Štiavnice a Planetária v Žiari nad Hronom. Pokračovalo aj niekoľko súťaží, ktoré sa uzavreli v 1. polroku 2022/2023: Olympiáda zo slovenského jazyka, z anglického jazyka, Technická olympiáda, niektoré športové a výtvarné súťaže.

10 Šport

10.1 Futbal

V sobotu 16. júna 2022 završili futbalisti jarnú časť futbalového ročníka 2021/22 a mohli bilancovať svoje účinkovanie v ňom. Predchádzajúci ročník bol veľmi chaotický ešte vplyvom pandémie Covidu – 19, preto sa očakávalo, že v ďalších ročníkoch sa postupne situácia dostane do pôvodných koľají. Keďže futbalová verejnosť aj samotní športovci si sami priznali, že výsledky jesennej časti neboli uspokojivé (predposledné miesto), vedenie aj hráči sa museli zamyslieť a zvoliť správnu stratégiu do jarnej časti ročníka 2021/22. Venovali preto mnoho pozornosti príprave hráčov na ihrisku pod vedením trénera Mareka Beku a výsledok sa dostavil, nie síce na umiestnenie v prvej polovici tabuľky, ale ročník dohrali bez obáv z vypadnutia zo súčasnej V. ligy, keď celý ročník absolvovali na 14. mieste a po 30. kole mali na konte 7 víťazstiev, 9 remíz, 14 prehier a bodový zisk 30 bodov.

Nový ročník 2022/23 začal jesennou časťou dňa 6. augusta 2022, ktorá trvala do novembra. Dňa 12. novembra 2022 sa zišla futbalová verejnosť – funkcionári a hráči všetkých mužstiev TJ Slovan Zemianske Kostoľany, rodičia detí v žiackych súťažiach, ako aj prívrženci tohto športu v obci, aby spoločne v DK SNP zhodnotili jesennú časť a vytýčili si ciele na jarné obdobie. Výsledky a umiestnenie v jesennej časti zodpovedali zvýšenému záujmu a výsledkom toho bolo 6. miesto v tabuľke.

Osvedčila sa aj ďalšia zmena vyplývajúca z problémov v obecnom futbale – zlepšiť výchovu športových talentov vo vlastnom oddiele TJ – tak v intenzívnej práci s detskými talentami, ako aj v staršej generácii žiakov a ako novum znova oživilo aj generáciu a kategóriu dorastencov. Výsledky potešili všetkých, čo konštatovali aj na spomínanom záverečnom vyhodnotení, na ktorom ocenili aktívnych a úspešných aktérov miestneho futbalu. Rozhodujúcou mierou k tomu prispel manažér TJ Slovan Marián Rybár, ktorý pozornosť orientoval na prácu s deťmi a mládežou. V tejto vekovej kategórii sú aktívne tri družstvá – U 17, U 15, U 11, v predprípravke sa stretávajú deti vo veku 4 – 6 rokov v počte 14.

10.1.1 Pohárová súťaž Slovaft Cup

Okrem pravidelného účinkovania v krajskej súťaži sa naši hráči zúčastnili aj pohárovej súťaže Slovaft Cup, ktorá sa odohrávala v letných mesiacoch. Vo vzájomnom stretnutí

našich hráčov so súpermi z Lehoty pod Vtáčnikom si naši zaistili víťazstvom 1 : 0 postup do ďalšieho kola, v ktorom sa stretli s ŠKF Sereď. No ukázalo sa, že je to súper nad naše sily a v divácky príťažlivom stretnutí sme prehrali 0 : 3.

10.2 Tenisový klub Rešpekt

Hoci športovanie a športové súťaže v organizovanej forme majú u nás už veľmi pevné korene, predsa máme v obci aj športovcov, ktorí sa do povedomia spoluobčanov dostávajú len veľmi pomaly a ťažko, hoci tenis nepatrí medzi nový šport a má už dlhú tradíciu. V našej obci sa postavili tenisové kurty v priestore za domom kultúry ešte v septembri 1992, avšak pre nezáujem športovcov a organizácie TJ vôbec neboli využívané. Až v roku 1995 sa spojilo niekoľko mladých mužov z obce a voľné chvíle si začali vyplňať hrou na kurtoch. Odvtedy sa vlastne vždy našli záujemcovia o tento druh športu a malými krôčikmi kráčali k dnešnému stavu – založeniu klubu Rešpekt a k účasti na športových turnajoch. V roku 2021 hralo družstvo v 2. Hornonitrianskej amatérskej tenisovej lige a po roku – v roku 2022 – postúpili do 1. ligy súťaže, kde si zatiaľ tiež udržiavajú dobrú úroveň a snažia sa o postup do vyššej súťaže.

Pre záujemcov z obce a okolia zorganizovali súťaž Tenisová liga a v auguste aj súťaž MASTERS 2022. Cieľom týchto samostatných súťaží je pritiahnuť milovníkov tenisu a športu vôbec, aby sa tenisový šport stal ich záľubou a potrebou. Víťazom Tenisovej ligy sa stal Miloš Kočan spomedzi 13 prihlásených hráčov, v súťaži MASTERS bolo 12 účastníkov, zvíťazil Matej Adamec.

O skutočnosti, že aj neorganizovaní záujemcovia o šport a pohyb môžu urobiť niečo pre seba, pre svoje zdravie, sa presvedčame pri sledovaní skupiniek žien, ktoré sa v určitých obdobiach dajú dohromady a nájdu spôsob a čas na pohybové aktivity. Príkladom sú ich pravidelné stretnutia v budove bývalých potravín na Ul. Hagaru, kde si udržiavajú telesnú kondíciu a pevnosť svalstva pod vedením inštruktorky Kataríny Gundovej zo športového klubu Život v pohybe, ktorý je registrovaný Slovenským atletickým zväzom.

10.3 Individuálni športovci

10.3.1 Ing.Štefan Karak

Rekordérom medzi nadšencami pre šport je nesporne náš občan Štefan Karak. Nie ani tak svojím vekom, ale práve vytrvalosťou, húževnatosťou a záľubou prekonávať prekážky. V športovom zápolení sa stal vzorom aj pre omnoho mladších a výkonnejších spoluobčanov. Svoje úsilie zameral na športy rôzneho druhu – kolektívne aj individuálne, ale v posledných rokoch sa venuje tomu najťažšiemu – behu na obtiažnych tratiach doma aj v zahraničí. Pretože má rád prírodu, jeho kroky a behy smerovali práve tam – do kopcov a na hory, zvyšoval si nielen nároky na prekonávanie výškových rozdielov, ale aj na časové limity.

V roku 2022 si naplánoval účasť na veľmi náročnom a v jeho vekovej kategórii – nad 70 rokov – už skoro aj ojedinelom behu – Ultra Trail du Mont Blanc, v ktorom pretekári bežia cez tri krajiny okolo Mont Blancu. Na štart pretekov sa postavil spolu s asi 2800 bežcami v Chamonix (Francúzsko) dňa 26. augusta 2022 večer o 18:00 hodine. Pretekári mali pred sebou 171 kilometrov, prevýšenie okolo 10-tisíc metrov a časový limit na dobehnutie do cieľa

46,5 hodiny. Hoci mal preteky poctivo natrénované, nedokončil ich z dôvodu prekročenia časového limitu. I keď nedosiahol svoj cieľ, môže byť aj v sedemdesiatke príkladom pre mnohých ďalších športovcov v našej obci aj v okolí.

Jeho športové osudy a hlavne prípravu na tieto preteky zachytáva dokumentárny film, ktorý sa premietal aj v našom DK SNP dňa 28. novembra 2022. Diváci si ho mohli pozrieť nielen v našej obci, ale aj na okolí spolu s besedou s naším športovcom Ing. Štefanom Karakom.

10.3.2 Andrea Klimantová

Aj medzi mladými športovcami sa nájdú nádejní jednotlivci, ktorí sú len na začiatku svojej kariéry, a preto väčšie spoločnosť ešte o nich nevie. Podobne ako o našej mladej spoluobčianke Andrei Klimantovej, ktorá sa upísala pre dievčatá trošku netradičnému športu – hokejbalu. Táto ešte ani nie 20-ročná športovkyňa sa svojimi vlastnosťami a zánietením pre vybrané športové odvetvie dostala v hokejbale medzi slovenskú ženskú elitu a zažila tú česť aj potešenie obliecť si slovenský dres a obhajovať naše farby na Majstrovstvách sveta v ženskom hokejbale, ktoré sa konali v júni 2022 v kanadskom meste Montreal. Okrem bohatých osobných aj športových zážitkov priniesli ženy a dievčatá hlavne trofej – bronzové medaily pre Slovensko z Majstrovstiev sveta v hokejbale za rok 2022. Tešíme sa na ďalšie úspechy v kariére tejto mladej športovkyne z našej obce.

11 Mimoriadne udalosti

11.1.1 Pandémia ochorenia na COVID – 19

V posledných troch rokoch sa naša pozornosť v tejto kapitole zameriava predovšetkým na dôsledky a boj s pandémiou ochorenia na COVID – 19. V roku 2022 riešime tretiu vlnu tohto ochorenia, ktoré sa medzi populáciou šíri veľmi rýchlo a nebezpečne. Väčšina pacientov sa v súčasnosti lieči z variantu OMIKRON, ktorý je nákazlivejší, ale menej ľudí je v nemocnici a takisto čísla obetí sú nižšie. Vlna nákazy pomaly začína ustupovať, takže na konci februára, 22. 2. 2022 bol zrušený núdzový stav. Niektoré opatrenia – používanie respirátora v uzavretej miestnosti, návštevy podujatí, otváranie reštaurácií – ešte zostávajú v platnosti s obmedzeniami.

V marci sa prešlo na zvoľnenie a úpravu pravidiel, ktoré odstránili rôzne zákazy v otváracích hodinách verejných stravovacích zariadení, počet osôb na verejných zhromaždeniach a skrátenie dní karantény na pracoviskách a v školách. Obmedzené bolo nosenie respirátorov a rúšok – na verejnosti v skupine s väčším počtom účastníkov a v interiéri sú všade povinné. Nosenie rúšok a respirátorov bolo úplne uvoľnené až na konci mesiaca apríla, zostala len povinnosť ich použitia pri návšteve zdravotníckych zariadení – ambulancií, na všetkých oddeleniach nemocníc a v sociálnych zariadeniach pre deti aj dospelých. Väčšina pracovísk, škôl a ďalších zariadení sa mohla vrátiť k starému režimu bez obmedzení.

11.1.2 Trest za nelegálnu výrobu cigariet

Okresný súd v Trenčíne vyniesol rozsudky nad 17 osobami, ktoré boli prichytené pri nelegálnej výrobe cigariet na území našej obce ešte na jeseň v roku 2021. Súd vyhodnotil ich aktivitu ako konanie organizovanej skupiny, ktorá vyrábala z tabaku cigarety bez platnej slovenskej kontrolnej známky. Svojím konaním spôsobili štátu škodu niekoľkých miliónov, preto obžalovaní dostali tresty – dvaja Slováci boli odsúdení na nepodmienečné tresty, ďalší prevažne Ukrajinci dvojročné podmienené tresty a vyhostenie zo Slovenska na 5 rokov.

11.1.3 Vlamanie do novinového stánku

Novinový stánok na tržnici v strede obce priťahuje pozornosť vlamačov pravidelne. Tento pokus o vykradnutie stánku však vlamačom nevyšiel, policajti dostali hlásenie v nočných hodinách a pri rýchlom zásahu oboch páchatel'ov chytili a zaistili, našli aj odcudzené veci – cigarety. Páchatel'mi neboli obyvatelia našej obce a len vďaka vnímavým okoloidúcim, ktorí si všimli pohyb pri stánku v neskorých hodinách a nahlásili podozrenie, boli zlodeji dolapení hneď po čine.

11.1.4 Lúpež chodkyne

Dňa 6. decembra 2022 v podvečerných hodinách došlo ku krádeži tašky s osobnými vecami – peňaženkou, mobilným telefónom – neznámym páchatel'om. Muž prepadol poškodenú v dôchodkovom veku v hornej časti Ul. B. Němcovej pri návrate z obchodu domov, býva na tej istej ulici. Páchatel' po čine ušiel.

11.1.5 Autohavária

Dňa 6. decembra 2022 v podvečerných hodinách na priechode pre chodcov v hornej časti obce narazila vodička osobného vozidla do obyvateľky našej obce, ktorá prechádzala na druhú stranu cesty. Vo večerných hodinách, počas dažďa a zlej viditeľnosti to spôsobilo zastavenie a neskôr obmedzenie dopravy v oboch smeroch. Po prevoze do nemocnice v Bojniciach obeť nehody – 71-ročná obyvateľka z neďalekej ulice – na následky zrážky zomrela ešte v ten večer.

11.1.6 Záplavy

V mesiaci auguste, po dlhom období sucha, prišli prudké dažde, ktoré spôsobili záplavy v niektorých častiach obce. Situáciu na Ulici Jozefa Hagaru museli riešiť členovia Dobrovoľného hasičského zboru v obci. Je to už starší problém, že keď príde privalový dážď, kanalizácia nestačí odvádzať všetku vodu, ktorá sa naraz valí zo všetkých domov, dvorov, záhrad a polí, zaleje cestu a chodníky, a kým pretečie do rieky Nitry, zatopí aj pivnice rodinných domov. Hasiči tak museli odčerpávať vodu nielen na Ul. Hagaru, ale aj v nižšie položenú Ul. kpt. Weinholda a v dome kultúry. Neprijemné bolo, že tieto dažde prišli v priebehu týždňa, len čo si domácnosti stačili upratať zaplavené pivnice, mali v nich vodu zas.

12 Počasie

Zimné mesiace prebiehajú bez výkyvov, v januári sa v našej obci vyskytoval sneh len v menšom množstve a krátko na to, aby sa milovníci zimných športov mohli realizovať vo vykonávaní svojich záľub. Zrážky sa väčšinou vyskytovali vo forme dažďa, teploty neklesali do nižších polôh. Február sa ešte udržal v zimnej atmosfére, denné teploty boli nad nulou, v noci sa mierne ochladilo, ale zažili sme aj niekoľko nepríjemných vetristých dní, ktoré navodzovali chladný pocit.

Mesiace marec od začiatku priniesol krásne slnečné dni s teplotami 6 – 9°C, niekedy aj viac, no v noci sú stále mrazy, v polovici mesiaca sa pohybujú na hranici až -9°C. Jar ešte stále nie je tu. V apríli sa postupne otepľuje, denné teploty sa vplyvom slnečných dní už pohybujú na úrovni 15 – 18°C, ale občas zafúka taký chladný vietor, ktorý nás vovedie späť do apríla. V noci je ešte chladno, ale teplota už neklesá hlboko pod nulu, najnižšie do -2°C. Záhradkári už opatrne vyšli na svoje záhradky a zakladajú novú úrodu záhradkárskech produktov. Stromy pomaly rozkvitajú, ale niektoré odrody marhúľ už chytil neskorý mráz a ich úroda v našej oblasti je ohrozená.

V máji sa už tohtoročná jar ukázala v plnej kráse, prišli teploty okolo 20°C, ale ešte nenastúpili žiadne horúčavy, práve naopak – častejšie ako po iné roky prší, prišli aj prvé jarné búrky, ale s miernym priebehom.

Jún začínal ako teplý a suchý mesiac. Teploty vystupujú nad 28°C, tridsiatku ešte nedosiahli. Na Medarda bola búrka s výdatným dažďom, ktorý všetci už netrpezlivo očakávali, pretože už bolo všetko suché. Odvtedy sprchlo častejšie, takže bolo viac zamračených dní ako slnečných.

Mesiace júl sa zaskvel horúcimi dňami, teploty vyskočili až na 30 – 35°C, v noci sa ochladí na 20°C. Všetci očakávajú dažď, ale spadlo ho len veľmi máličko, prevláda sucho. Horúci charakter počasia sa zachoval počas celého mesiaca, sú to úmorné dni bez obláčka, s horúčavami, niekedy aj s prudkým vetrom, ktorý neprináša osvieženie, pretože je tiež veľmi teplý. V noci teploty však nevystúpili nad 20°C, čo bolo osviežujúce, na konci mesiaca klesli dokonca až na 12°C, takže rána boli chladnejšie. Celá krajina trpí neustálym suchom, zelený trávnatý porast sa zmenil na žltý, ovocie opadáva zo stromov, zelenina potrebuje hojnú zálievku. Na konci mesiaca prišiel dvojdnový dažď, ktorý osviežil vzduch a zavlažil prírodu.

Aj v auguste pokračovali veľmi teplé, až horúce dni, s teplotami v rozpätí 30 – 35°C. Slnko je veľmi nepríjemné, na priamom slnku páli až nebezpečne. Každý deň počúvame rady, ako sa správať pri extrémnych teplotách. Pálivé slnko a oblohu bez obláčka v polovici augusta prerušila búrka s prívalovým dažďom, ktorý vytopil v obci niekoľko pivníc v rodinných domoch. V tom istom týždni sa búrka ohlásila po druhýkrát a zatopila oveľa viac voľných plôch v obci, vytvorili sa veľké kaluže, ktoré sa nedali prekonať v bežnej obuvi. Záhrady stáli vo vode a hasiči neustále odčerpávali vodu z pivníc rodinných domov. Takéto náhle prívaly dažďa sa stávajú samozrejmosťou a až teraz si ľudia uvedomujú, že sme si to zavinili aj sami, pretože kompetentní na úradoch neskoro reagovali na varovania klimatológov, ktorí tento stav

už niekoľko rokov avizovali – dlhodobé sucho aj nasledujúce prudké búrky a lejaky so záplavami celých oblastí.

V septembri teploty pozvoľna klesajú bez veľkých výkyvov, udržiava sa ešte teplý ráz počasia. Ochladenie prišlo v mesiacoch októbri – novembri. Ťažko si zvykáme na príchod sychravých, nepríjemných dní, čo sa odzrkadľuje na chorobnosti najmä detí, napádajú ich rôzne respiračné ochorenia, ako zápal hrdla, priedušiek, kašeľ, nádcha.

December je chladný a veterný, dni sú zamračené, teploty sa držia nad nulou, občas klesnú mierne pod nulu. Vo vyšších polohách (Vtáčnik) už napadol sneh, u nás však prší, alebo drobno mrholí. Prvý sneh napadol v slabej vrstve asi 5 cm 13. decembra 2022 a začalo mrznúť.

Počasie v roku 2022 neprekonal žiadne rekordné výkyvy.

13 Záver

Znova nám preleteli ponad hlavy dni, týždne a mesiace, ktoré sa už zliali do ucelenej podoby roka 2022. Dnes ešte bilancujeme udalosti všedných aj sviatočných dní, ale onedlho príde čas, keď na ne budeme len spomínať ako na jeden z tých rokov, ktoré sme prežili. Pri týchto rokoch už nespomíname na každý deň osobitne, vytesnili sme tie, na ktoré nebudeme spomínať a ponecháme si tie, čo vyryli v našich myšliach hlboké spomienky – milé a príjemné alebo aj sklňujúce, vyvolávajúce až traumy. a ako budú plynúť roky, rozbijú sa jedny aj druhé na malé čriečky, ktoré už nikto nebude chcieť zlepiť, lebo prídu iné, novšie a zaujímavejšie. Taký je kolobeh našich dní, našich životov.

Na rok 2022 budeme spomínať rôzne – neprišli veľké a prevratné udalosti, na 4 roky máme pred sebou novú garnitúru miestneho zastupiteľstva, mladí sa budú tešiť z nového bývania v nájomných bytoch, zaspomínajú si členovia organizácií, spolkov na vydarené akcie, ktoré zorganizovali, športovci na vyhraté, ale aj prehraté zápasy, niekto prišiel, niekto odišiel, skrátka, všetci sme prežili niečo pekné, i keď nie neopakovateľné, ale máme v spomienkach pár pekných aj zmarených dní.

Optimista si povie, že po každom zamračenom dni vyjde slnko a hneď je krajší svet. Pesimista vidí slnkom spálenú trávu, ťažkosti s dýchaním, mrzutosti. Budme radi, optimisti aj pesimisti, že máme pokoj, strechu nad hlavou, modré nebo, lebo to nie je samozrejmosť. Niekde a niektorí nemajú ani to – majú vojnu, nepokoje, hlad, strach a bolesť, hoci si to nevybrali.

